

G A Z E T A

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 20go LUTEGO ROKU 1819 w SOBOTE.

z Krakowa 14 Lutego.

Senat Rządzący doniósł o kilku ofiarach na wystawienie pomnika dla ś. p. *Tadeusza Kościuszki*.

Towarzystwo zaś Dobroczynności doniosło o balu danym tu dnia 2 b. mca na zasilenie ubogich tutejszych. Było na nim za kupnemi biletami 712 osób płci oboiej. Damy nasze wystąpiły to pod postacią starożytnych sławnych piękności, to niewinnych Westalek, to kwiecistej Flory, wdzięcznej Greczynki, skromnej Pasterki, to nareszcie w ubiorach rozmaitych narodów. — Dwie zaś znakomite Damy przebrawszy się w odzież żebraczkę zdawały się gardzić na chwilę darami fortuny, a błagały o nie dla biednych.

z Wiednia 10 Lutego.

Gubernatorowie niektórych prowincyi państwa Austriackiego bawią teraz w *Wiedniu* dla należenia do obrad dotyczących się ulgi w podatkach publicznych, ażeby każdej chwili mogli o stanie swych prowincyi dać dostateczny obświeślenie.

Oficyjaliści tuteysi pobierać będą od Rządu już nie w papierach, ale w srebrnej monecie dodatek do pensyi na mieszkanię i opał, które dość drogie są w atolicy. Ponieważ zaś brać będą dwa razy więcej niżeli dotąd, Rząd uchylił im za to wyłączenie w domach rządowych tanię dla nich komorne.

Dnia 29 Stycznia zjechał tu Xiążę Saski *Antoni*, i mieszka w zamku Cesarskim.

Cesarz nasz na czas nieobecności swojej w Austrii mianował Namiestnikiem swoim Ar-

cy Xięcia *Łudwika*,* o czém własnoręcznym listem dnia 21 b. mca Xięcia *Trauttmansdorf* Wielkiego Ochmistrza zawiadomił.

Opis wjazdu i posłuchania Posła Perskiego Mirzy Abul Hassan Chana.

Zaledwie dnia 1go Lutego przysłała wiadomość, że Posel Perski do *Łondynu* przeznaczony, a własnoręcznem pismem i podarunkami Szacha Perskiego do *Wiednia* opatrzony, przybył pod *Wiedeń*, wysłano przeciw niemu Barona *Bredfeld* Radcę kancelaryi Stanu, i Sekretarza Nadwornego Barona *Ottensfels*, którzy mieli zlecenie powitania go i towarzyszenia do przeznaczonego mu mieszkania w tak zwanym domu Cesarskim, gdzie na niego oczekiwał Radca Nadworny i tłumacz Professor *Hammer*, przeznaczony do bawienia przy Posle przez cały czas pobytu jego. — Po zwykłym powitaniu obrzędzie, zastawiono śniadanie. Oprócz *Mirzy Abul Hassan Chana* pełnomocnego Ministra, siedział Sekretarz poselstwa *Mirza Machmud Aly*, i wyżey wymienieni trzy urzędnicy Cesaracy. — Pierwsze trzy dni poświęcone były odpoczynkowi. Czwartego dopiero wysłał *Mirza Abul* synowca swego Sekretarza do Xięcia *Metternicha* Ministra spraw zagranicznych po wyiednanie uroczystego posłuchania, które, po wyjeździe nawzajem ze strony Xięcia *Metternicha* Pana *Święteckiego* Dyrektora Kancellaryi, d. 5 w następującym odbyło się sposobie. — O w poł drugiey z południa Radca Nadworny i tłumacz *Pan Hammer* udał się z kancelaryi do mieszkania Poselskiego w paradywnym sześciokonnym pojeździe Xięcia, dla przywiezienia Posła. Przed pojazdem prowadziło 12 masz-

talerzy w liberyi galowej tyleż pięknych wierzchowych koni w paradnych rzędach tureckich. Poprzedzał je Koniuszy Xięcia, a za nim sześciokonny pojazd. Z mieszkania Poselskiego postępowal orszak: 1.) Kapral z 4 ludźmi konnymi dla robienia miejsca; 2.) Kapitan z 40 ludźmi z piechoty; 3.) Pięciu urzędników Perskich na koniach z przysłanych dwunastu, iako to, Podkarbi poselstwa, Koniuszy, Mistrz obrzędowy, Dozorca garderoby, i pierwszy kamerdyner; — 4.) Na koniu prowadzonym przez dwóch maszalerzy Sekretarz Poselstwa trzymający w workach z materyi złotej i srebrem tkaney pismo Szacha Perskiego, i pismo Abbasa Mirzy na tępcy tronu; po za nadą zaś miał pisma *Stimadeddewlet*, czyli podpory krain, to jest, W. Wezyra Perskiego Mirzy, *Scheffi Chana*, Wielkiego Wezyra *Jassa Mohamedy* przy następcy tronu zostającego, obadwa w workach z czerwonego atlasu; 5.) Dworscy Xięcia Metternicha; 6.) Szesciokonny poczworny pojazd, w którym siedział Mirza *Abul Hassan Chan*, a naprzeciw niego tyłem do koni P. Hammer. Po obu stronach pojazdu szedł dworzanin Perski i Xiążęcy. Mirza *Abul* był w paradnym stroju, Bartal po Persku zwanym, z trzema paradnymi na głowie piórami, i z potrójną ozdobą orderu Słońca i Lwa, oprócz której, iako szczególniejszy znak łaski Szacha, miał zawieszony na sobie wizerunek jego na bogatym z pereł sznurze; 7.) Za pojazdem Mirzy *Abul* iechało kilku czarnych jego domowników; 8.) Za tymi dopiero sześciokonny pojazd, w którym Mirza *Abdul Hussein* iechał; 9.) Za nim pojazd Cesarskich Kommissarzy; 10.) Kończył oddział piechoty z 20 ludzi i jednego officera złożony.

Przed domem Kancellaryi Stanu zatrzymał się cały orszak, gdzie wysiadł Pełnomocny Perski Poseł i Sekretarz Poselstwa, których rozmawiać urzędnicy dworu Cesarskiego na wstępie u wschodów powitali, i do pałacu wśród stojących w galowym ubiorze dworzan wprowadzili. Do gabinetu szli przez salę napelnioną urzędnikami, officerami i damami, a w gabinecie czekał na nich Xiążę Metternich. Gdy weszli, reszta orszaku zatrzymała się w poprzednich salach. — Mirza *Abul* zasiadłszy przygotowane dla siebie paradne krzesło, obok którego także samo zasił Xiążę Metternich, odezwał się w te słowa w języku Perskim:

„O Króla Królów, którego stolica Nie-

„bios dotyka, i słońcu się równa, od dzie-
„dźca korony i tronu dawnych Cesarzów Per-
„skich, iako to, *Daryusza, Iran* i *Turan*,
„przysłany iestem do Najjaśniejszego i Nay-
„większego Cesarza w celu ustalenia przyja-
„źni i dobrego porozumienia obu wysokich
„dworów Perskiego i Austriackiego, w czasie
„Ministerstwa, i za wstawieniem się JW.
„W Pana. Upraszam więc JW WPana, ażebyś
„iako można nuyprzedej wyednał mi przystęp
„do Naywiększego z Cesarzy, czego mi spodzie-
„wam się nieodmówisz, i o wyznaczonym
„na to dniu zawiadomisz.”

Na to Xiążę Metternich: — „Z ukon-
„tentowaniem dowiaduję się przez Pana Mi-
„nistra pełnomocnego o zapewnieniu przyja-
„źni Króla Pana iego ku Nay: Monarsze mo-
„iemu. Będzie powinnością moją wyednać
„mu przystęp do Jego Cesarsko-Królewskiej
„Mości. — Nay: Pan przyymie mile z ust
„samego Pana Ministra oświadczenie, które
„przynosi, i na to wyznaczę mu oddzielne u-
„roczyste posłuchanie.”

Po tej odpowiedzi przez Pana Hammer tłumaczonej podniósł się Mirza *Abul* z krzesła, i stojący podał pismo Szacha Xięciu Metternichowi, który przyymując je zdiął z głowy kapelusz, dla oddania mu czci, lecz natychmiast nakrył znowu głowę, i tak już z nakrytą głową przez cały czas pozostał. Podane sobie pismo tak od Szacha, iako i inne wyżej wymienione, oddał Xiążę Dyrektorowi Kancellaryi *Swieteckiemu*, a ten złożył je na stoliku obok stojącym. — Mirza *Abul* przedstawił potem Xięciu Mirze *Abdul Hussein*, z którym Xiążę rozmawiał częścią po Angielsku częścią z pomocą tłumaczenia przez Pana Hammer. — Podczas rozmowy roznoszono chłodniki, które wszystkim Persom dawano. Na koniec pożegnał się Mirza *Abul* z Xięciem, i tym samym porządkiem powrócił do mieszkania swego.

Dnia 8go Lutego miał nareszcie Mirza *Abul* uroczyste posłuchanie u Cesarza i Cesarzowej. — Porządek, iakim iechał do zamku, był prawie ten sam, co i poprzednio, lecz pojazd dla Mirzy *Abula* był osmiokonny, a przed nim postępowali noszący Monarsze przeznaczone podarki, iak następuje: — Na pierwszych noszach leżał wizerunek Szacha. — Na drugich pałasz z klingą damascenką w pochwie bogatemi wysadzony kamieniami, którą po *Timurleng* odziedziczył Szach *Abbas*, a po tym, dziś panujący. Obok pałasza leżała Sche-

hinschaname, to jest, księga Króla Królów. Jest to poetyczny opis walecznych czynów panującego rodu, od *Nadirszacha* do dnia dzisiejszego. — Na trzech, dwa kaskadkowe dźwięki robione w guscie szalów. Obok tych szło sześciu ludzi niosących na tacach piękne szale kaszmirskie. *Mirza Abul* był w sukni z materii różowej srebrną tkaną. Żeby nie było wielkiego natłoku, jazdę rozstawiono wzdłuż ulic we dwa rzędy. — Przy wnieściu do zamku przyjęli Posła urzędnicy dworu. Cesarz przyjął go w wielkiej nowej sali, do której za danym znakiem, gdy się otworzyły podwoje, wprowadzono Posła. Cesarz stał w mundurze i z nakrytą głową na szerokim wzniesieniu przy stole nakrytym aksamitem czerwonym, pod baldakinem tronowym, mając po prawej stronie krzesło z poręczami. — *Mirza Abul* powitał Monarchę przez trzykrotny ukłon, to jest, pierwszym zaraz na wstępie do sali, drugim na środku sali, a trzecim przy stopniach tronu; poczem zaraz tak przemówił w języku Perskim. „To przyjazne pismo „ przynoszę od Króla Królów Najsławniejszego Władcę *Fran i Turan*, dziedzica korony i tronu starożytnych Cesarzów Perskich dla Najsławniejszego Cesarza. Przyprowadzam z sobą także *Mirzę Abbul Hussein Chana* przeznaczanego do tego dworu, abym ja, uśledziwszy związki przyjaźni obu wysokich dworów, w dalszą mógł się pójść drogę.“ — To powiedziawszy, postąpił na stopnie tronu dla oddania własnoręcznego pisma Szacha Perskiego, które na stole złożone zostało. Dwóch urzędników dworu trzymało go pod rękę, albowiem z nieodwróconą twarzą w tył ze stopni zstępował.

Na mowę *Mirzy Abul Xiążę Metternich* dał im en em Monarchy następującą odpowiedź, którą tak, jak i poprzednią *Mirzy Pan Hammer* natychmiast tłumaczył.

„Przyjmuję z ukontentowaniem dowody „ przyjaźni Szacha, Pana WCPana. Narody, „ lubo wielką odległością przedzielone, znać „ się przecież i wzajemnie szacować mogą. Od „ wielów panuje przyjaźnia zgoda między kra- „ jami moimi i Persją, i tę uważam za cenny „ zmiennie nie ulegną. Powiedz WPan Szacho- „ wi co oświadczam, i zapewnił go, że na- „ der przyjemnym jest dla mnie o tego przy- „ jaźni z ust WPana zapewnienie.“ Prosił po- „ tem *Mirza Abul* o pozwolenie złożenia podar- „unków, które otrzymawszy, odebrał wizeru-

nek Szacha z rąk Sekretarza Poselstwa, i zło- „ żył z pismem następcy tronu Perskiego na sto- „ le obok tronu, — od którego, jak pierwszym ra- „ zem, przez dwóch urzędników pod rękę był „ sprowadzony, poneważ z nieodwróconą twa- „ rzą po stopniach zstępował. Inne podarunki „ złożyli przy tronie dworacy Cesarzcy.

Z wielkiej sali zaprowadzono *Abul Chana* do sali zwierciadlanej, gdzie Cesarzowa wśród dworu swego siedząc na tronie przyjęła Posła. Miał do Cesarzowej krótką mowę, na którą z ust Ministra Spraw zagranicznych imieniem Monarchii odebrał odpowiedź.

Odiad z zamku Cesarzkiego do mieszka- „ nia Posła był w tym, co i przybycie, porząd- „ ku.

O czwartę był *Mirza Abul* z *Mirzą Ab- „ dul* i Sekretarzem Poselstwa na obiedzie u Xię- „ cia *Metternicha* danym na osób 40, na który „ całe ciało dyplomatyczne, Ministrowie Stanu „ i wielcy urzędnicy dworu zaproszeni byli.

z Berlina 13 Lutego:

Królowna *Alexandra*, druga córka Kró- „ lewska, przeznaczona jest w małżeństwo Xię- „ cini *Pawłowi* Następcy *Mecklenburg-Szwab- „ rzyńskiego*. Zaślubiny nastąpią dopiero po „ błogosławieństwie przy pierwszej Kommu- „ nionii młodej Xężniczki.

Król nadał tytuł Jenerała piechoty w „ wojsku Pruskim Wielkiemu Xięciu Baden- „ skiemu.

Przyjechał tu z Poznańskiego były Je- „ neral w wojsku Polskim *Xiążę Sułkowski*.

Unia 6 umarł w dobrach swoich Jene- „ rał-Porucznik *Plötz* w 79 roku życia. Słu- „ żył w wojsku lat 50, wszedłszy do niego „ za panowania *Fryderyka II*.

Z powodu kilkakrotnych zayść naruszających „ w *Akwisgranie* i okolicach spokoynść policya „ tamtejsza zwraca teraz szczególniejszą u- „ wagę na przybywających tam ludzi.

W dobrach Królewskich *Wester-Egeln* „ niedaleko *Magdeburga* zabito dużego „ orla, *Aquila heliaca*, inszczy *l'Aigle de Thé- „ ba* zwanego. Jest to samica, której ogłom 2 1/2 „ stopy, rozłożone zaś skrzydła, 7 stop miary „ Renńskiej. Rodzaj ten orłów utrzymuje się „ tylko na najwyższych wierzchołkach gór i „ skał Alpejskich, Tyrolskich, Szwaycarskich i

Salzburskich. Ciekawa więc, skąd się wtamte strony przybłąkał.

Pewny doskonały rachmistrz wyrachował z porównania cen rozmaitych żywności różnemi czasy, że rodzina mająca 4 dzieci potrzebowała na utrzymanie się w 1660 roku 100 zło: nem: — w 1786 roku, 287½ zło: — w 1813 blisko 475 zło: a w 1817 przeszło 700 zło:, nic na zbytkowe rzeczy nie licząc. —

z Munich 4 Lutego.

Dziś zagaił Król osobiście mowę z tronu Sejm zgromadzonych Stanów. Mowa jego była pełna godności i czucia. Pierwsze to posiedzenie zaszczycała Królowa obecną swoją, będąc na galerii w miejscu dla siebie przygotowanym, — Nałok ciekawych słuchaczy był niezmierny; na samych glerkach było ich przeło 400.

Prezesem pierwszym Izby Deputowanych jest P. Schranck Radca Sądu najwyższego: drugim Pan Seufert. — Profesor Mehmel z Erlangen należy do liczby Sekretarzy Sejmowych.

Wszyscy Deputowani postanowili, aby nieprzebywać na sesyach sejmowych w mundurach lub innym jakim urządzenie oznaczającym ubiorze, lecz w sukniach zwyczajnych, żadney różnicy nieczyniących. Protokół narad sejmowych będzie drukiem ogłoszany.

Wyszło urządzenie Królewskie dotyczące się zmniejszenia milicyi w Królestwie Bawarskiem.

Od Menu 6 Lutego

Ajent B. szczy Egipskiego Ismail Gibraltar, który iadąc z Szwecyi zjechał do Frankfurtu, ma zamiar w powrocie swoim do oyczyny odwiedzić Paryż i Londyn. Dał się z tém słyszeć, iż za parę lat nową podróż odprawi do Europy, ponieważ jest nieodmiennym zamiarem Baszy Egipskiego zaprowadzić w krajach jego sztuki i kunsztu, które Europie tyle dają przewagi.

Dnia 3go tego miesiąca wyjechał do Freiburga w Brysgowii Baron Szmitz-Grollenburg, skąd wspólnie z Panem Dürkheim pojadą do Rzymu, jako pełnomocnicy dla załatwienia interessów kościelnych kilku mocarstw Niemiec Południowych.

W ustawie Kantonu Argowii tyczącej się przybywających tam na mieszkanie lub podróżujących cudzoziemców przez wyraz ten *Cudzoziemiec* postanowiono także uważać za takich wszystkich Szwajcarów z innego Kantonu przybyłych.

Na granicy *Alsackiej* dostrzeżono i skonfiskowano za 40 tysięcy franków szalów Tureckich gońcowi Tureckiemu, który w oświadczeniu swoim podał, iż oprócz pisma pieczęcią rządową opatrzonych nic nie wiezie.

Do Ameryki, gdzie dotąd mało bardzo jest jeszcze zegarmistrzów, wywożą corocznie z Genewy 120 tysięcy zegarków.

Słychać, że Pan Szlegel wezwany został do Rzymu dla nowego urządzenia biblioteki Watykańskiej, iako naczelny Bibliotekarz.

W Achum wiosce Xięztwa Lippe-Bückebourg jest nauczyciel Brandt, który wynalazł nowy sposób nauczania głuchoniemych mówić i rozumieć mówiących. Dokazał tego na głuchoniemych z urodzenia dziewczynie i chłopcu, którzy uż teraz słuch i mowę odzyskali. Swoich ten wynalazek swojego ogłosił Pan Brandt w dzienniku Mündenskim.

Wychodzić będzie w Weymarze dziennik polityczny i literacki pod napisem: *Neue* przed.

z Paryża 5 Lutego.

Izba Parów przyjęła także większością głosów projekt narodowej nagrody dla Xięcia Richelieu.

Izba Deputowanych trudniła się petycjami, z których jedne odesłała do Ministrów, a drugie odrzuciła. Było wszystkich 108, ale nie wszystkie jeszcze czytano. Między innemi była petycja Jenerała Sarrazin skazanego zaocznie wyrokiem sądu wojskowego roku 1810 na karę śmierci za przeyscie do Anglii będącey wówczas w wojnie z Francją, a teraz zostającego w więzieniu *la Conciergerie* w Paryżu z powodu oskarżenia go o wielożenstwo. W petycji prosi on, aby mu wyznaczono sąd wojskowy dla oczyszczenia się z zaocznego osądzenia, a którego mu Minister wojny odmawia. — Zdający sprawę o tej petycji Deputowany wniósł, aby Izba, nie zawieszając działania sądowego przez mieszanie się do tej sprawy, którą Jenerał Sarrazin w przyzwoitym sądzie może popierać, przystąpiła do porządku dziennego; na co się zgodzono.

Przeznaczył Król ustawą swoją 20,000 franków żołdu Jenerałom - Porucznikom będącym Gubernatorami po dywizjach wojskowych. Marszałkowie Francyi nie będą pobierali żadney osobney płacy jako Gubernatorowie, gdy w Guberniach swoich nie będą mieszkali. Osobne ustawy oznaczają będą doczesną płacę Gubernatorów, czy Marszałków, czy Jenerał Poruczników, którzy będą musieli mieszkać w powierzonych im Guberniach.

Niektóre dzienniki nasze ogłosiły na żądanie, iż pewna osoba ma wkrótce podać obujzbow plan skarbowy takiey wagi, iż nie zmieniając nic wcale tego, co jest już ustanowionem, wyniknie z tego planu *fundusz kredytowy* będący zarazem *ogromnym, nieodmiennym i niezawodnym*.

W nianiał znowu rozruch między uczniami Kollegium *Ludwika W.*, w skutek którego jeden z urzędników jego podziękował za urząd, a niektórzy rodzice odebrali swe dzieci z tegoż Kollegium.

Przed kilku dniami zabł się tu na moście Inwalidów *Vicéhrabia Bethune*. Niewiadoma jeszcze przyczyna rozpaczy jego. Marszałek *Xiąże Treviso (Mortier)* przesłał także ofiarę na wystawienie pomnika w *Strasburgu* Jenerałowi *Kleberowi*. Pisząc w tym mierze do Jenerała *Duberton* zbierającego takowe ofiary wyraził: *Byłem uczniem w szkole Jenerała Klebera, odbyłem pod jego dowództwem kampanie, które nas uczyniły panami pola bitew pod Fleurus, Mistrichem, i obu brzegów Renu, a przeto byłem i jestem wielbicielem tego wielkiego męża.*

z Włoch 30 Stycznia.

Podług wiary godnych doniesień, umarł w *Neapolu* dnia 19 Stycznia Król Hiszpański *Karol IV* w 70 roku życia. Urodził się dnia 10 Listopada 1748 roku w *Neapolu*, gdzie natenczas ojciec jego panował, a z którym on, gdy temuż *Korona Hiszpańska* przypadła, do Hiszpanii jako *Xiąże Asturyi* pojechał, starszy bowiem brat *Filip* dla słabości umysłowej od następstwa tronu był usunięty. Roku 1789 wstąpił *Karol IV* na tron Hiszpański, i panował do r. 1809, w którym złożył w ręce syna, teraz panującego *Ferdynanda VII*, władzę i rządy Królestwa. — Po usunięciu się od panowania, do którego potem z synem rzekł się na rzecz

Napoleona Bonapartego praw swoich, mieszkał *Karol IV* we Francyi, a teraz w *Rzymie*, skąd po śmierci żony swojej do *Neapolu* pojechał.

Donoszą z *Rzymu*, że stan zdrowia Ojca Świętego jest bardzo niebezpieczny, i już dał mu Kardynała *Consalvi* za następcę.

Od niejakiego czasu zdarzają się w *Rzymie* częste przypadki nagłej śmierci, co przypisują panującey tam teraz zimney porze.

Xiężna Wallii ma zamiar odwiedzenia Ziemi Świętey i Egiptu, na którą to podróż sześciu miesięcy będzie potrzebowała, a tym czasem pałac iey będą odnawiali.

Od granic Hiszpańskich 24 Stycznia.

Rozmaite listy z *Madrytu* donosły, iż tam odkryto ogromny spiszek, właśnie w chwili w buchnienia on-goz. Słychać, iż wywiłł go jeden z spiskowych na spowiedzi. Spiszek ten ogrożył w rozpaczy, i przypisał o żalobę wiele znakomitych rodzin, zapewnią bowiem, iż zabrano wszystkie papiery tyczące się tego spisku. Głoszą, że spiskowi mieli ogłosić Króla za najpierwszego zdrajcę narodu, i znaczną nagrodę pieniężną za głowę jego wyznaczyć. „Taka przynajmniej wieść rozeszła się między temi, którzy śmiają mówić o tém strasznym przedsięwzięciu. Spiszek ten yle teraz zajmuję umysły, że ucichły już mowy, może niepewne ale powszechne, o przyczynach tak nagłej śmierci młodey Królowey naszej.

Nieszczęściem pewną jest rzeczą, iż *Andalozja, Estremadura, Nowa-Kastylija*, a zwłaszcza prowincya *la Mancha* utyskują na rozboie takim sposobem popełniane, że zdają się być skutkiem powszechnego urażenia i planu. Donoszą z *Niższej-Estremadury*, iż połowa mieszkańców zajęta jest strażeniem drugiey, i że strażę mieykie pod dowództwem władz miejscowych muszą nieustannie czuwać nad utrzymaniem spokoyności publiczney. Rozbojnicy nie tak uganiam się za prywatnemi podróżującymi, jako raczej za temi, którzy iedzą za wybieraniem podatków. Można powiedzieć, iż szczegółowa kradzież bardziey sumnienie tych ludzi obrusza, aniżeli działania przeciw Rządowi. W połnocney części Królestwa zebrało się 200 ludzi, którzy wpadli

do miasteczka *Excaray*, gdzie jest Królewska rękodzielnia dobrego sukna, i tam się zupełnie z tego sukna ubrała.

ze Sztokolmu 2 Lutego.

Wyszło tu urządzenie Królewskie dotyczące się żałoby u dworu i w kraju na przypadek zmarłych osób z rodziny Królewskiej.

Król w dzień urodzin swoich wyznaczył dla tutejszych ubogich 1,600 talarów bankowych na kupno grochu i kartofli, które im z drzewem opałowym przez Króla wyznaczonem rozdane będą.

Dnia 28 Stycznia iako w dzień Sgo Karola dał Król posłuchanie wszystkim przytomnym tu kawalerom orderu Karola XII, którzy złożyli Królowi medal wybity kosztem tutejszego Towarzystwa Wolnych Mularzy na pamiątkę Karola XIII. Była potem Kapituła, na której Król mianował kilka osób kawalerami tegoż orderu.

Zima jest tu ciągle tak łagodna, iż żegluga na morzu nie ustaie, co jest rzeczą nadzwyczajną w tej porze.

z Chrystyanii 29 Stycznia

Dnia 26 stolica Norwegii obchodziła pierwszy raz uroczystość urodzin Monarchy swojego. — Oddając się czystej w tym dniu radości, możniejsi obywatele, niezapomnieli o ubogich, dla których wliczbie 800 dano porządną obiad w instytucjach publicznych.

Niejakiego *Niels Olsen* skazał sąd w obu ostatnich instancyach na śmierć za pobicie swojej matki. — Sąd pierwszej instancyi skazał go był tylko na głętnie w twierdzy więzienie.

z Londynu 5 Lutego.

Dnia 1 Lutego Hrabia *Liverpool* oświadczył w Izbie Wyższej, że dnia 4 domagać się będzie wyznaczenia tajnego wydziału do rozpoznania teraźniejszego stanu banku, a mianowicie co do wypłat jego w gotowiznie. W skutek tego wyznaczono tajny wydział, składający się z Lorda *Harrowby*, *Wellingtona*, *Landsdowne*, *Graham*, *Montrose*, *Bathursta*, *Liverpool*, *St. Ger-*

maine, *Melville*, *Sidmouth*, *Grenville*, *Lauderdale*, i *Redesdale*.

Na sessyi dnia 1go żądał *Margrabia Landsdowne* potrzebnych objaśnień i papierów dotyczących się oddania osad hollenderskich, tudzież oświadczenia, zaniesionego o to przez Gubernatora *P. Raffles*.

W Izbie niższej był pierwszy raz Lord *Castlereagh*, który dotąd jeszcze nie zupełnie wyzdrowiał. Złożył on papiery dotyczące się ustąpienia wojsk Sprzymierzonych z Francyi, a w krótce obiecał złożyć i traktaty, które pod rozprawę wzięte być mają.

P. Tierney podał zapowiedziany już wniosek względem wyznaczenia wydziału mającego się zająć rozpoznaniem wpływu, jaki mieć może restrykcyja banku na walor zagranicznych wexlów i na obieg gotowizny, a obowiązane go zdać Izbie sprawę, czyli i jakie są przyczyny, dla którychby restrykcyja banku nad oznaczony czas trwać miała. — Stąd zaszły nieco żwawe rozprawy, po których Kancelarz Skarbowy podał iako sprostowanie, ażeby tajny wydział był wyznaczony do dochodzenia teraźniejszego stanu banku, w stosunku rozpoczętych na nowo wypłat jego w gotowiznie do czasu prawem oznaczonego. Przyszło do głosowania: za początkowym wnioskiem było 168, za sprostowaniem czyli poprawieniem, 277 głosów — Wybrano członków wydziału tajnego sekretne mi głosami, a między temi są: Lord *Castlereagh*, *P. Canning*, *Wellesley*, *Pole* i inni.

Izba niższa zezwoliła na 1,708,550 funtów szterli: dla 20 tysięcy matkow, i na inne potrzeby siły morskiej, a miliona na wojsko, i 24 miliony w przedmiocie należących się obligacyi skarbowych.

Wczoraj Lord *Castlereagh* oświadczył imieniem Xiecia Rejenta, iż zwraca pod wolne rozporządzenie Izby te 58 tysięcy funtów szterli: które na utrzymanie dworu Królowej wyznaczone były. Doniósł oraz, że koszta utrzymania osoby Królewskiej ze 100 tysięcy na 50 tysięcy zmniejszone zostały. Nakoniec wniósł, ażeby Xieciu York na koszta podróży jego do *Windsor* w celu odwiedzania Króla wyznaczono 10 tysięcy, a na pensye dla pozostałych dworzan Królowej 25 tysięcy funtów szterlingów.

Słychać, że na tegorocznym Parlamencie sprawa katolików Irlandzkich będzie miała

bardzo silne poparcie, ile że z 15 Ministrów siedmiu jest Irlandczykom przychylnych.

Członki opozycyjne zgromadziły się dnia 3go na wielki obiad, na którym Pan *Tierney* przodkował. Nim się rozeszli postanowiono, że członki opozycyjne z Izby obu co dwa tygodnie zbierać się będą na parlamentowy obiad.

W liczbie 658 członków Izby niższej jest 398 ministrowskich, 247 opozycyjnych, a tylko 15 neutralnych.

Xiążę *Wellington* dał wielki obiad dla Arcy-Xięcia *Maxymiliana*. Do stołu dano pieczeń z dzika, który własną ręką Cesarza *Alexandra* był ubity, a którego Hrabia *Münster* dostał w podarunku.

Prządni i tkacze w *Manszefer*, których przekonano o knowanie spisku dla wymuszenia na właścicielach rękodzieł wyższej zapłaty, skazano na 2 i głośnie więzienie.

Wojna na wyspie *Ceylan* za ukończoną już uważana być może; burzliwego bowiem Króla Malabaru zabrało wojsko nasze w niewolę, a z nim i pierwszego Ministra iego.

W Bangalu umarło 220,000 ludzi na chorobę, *Cholera morbus* zwaną.

Xiążdz *Howett* doniósł z Turcyi, iż był oczewistym świadkiem przeyscia Anglików do machometanizmu, i twierdzi, iż przykłady tego dosyć są częste. Niedawno w *Smirnie* o maytków zostało Turkami. Dodał, iż lękać się należy, aby ta zaraza wyparcia się wiary Chrystusa nie rozszerzyła się między Anglikami.

A M E R Y K A

Rzecz o uznaniu nowych RPlitych Amerykańskich przez Rząd Ziednoczonych Stanów Ameryki Północney tak umysły zajmując, a poselstwo Prezydenta do Kongressu tychże Stanów przy rozpoczęciu onegoż tak mienaylepszy sprawiło skutek pod tym względem, że na pół urzędowy dziennik *National Intelligencer* uznał za potrzebę przytoczyć wyraźnie pobudki, dla których Prezydent zalecił przestać na systemacie, iakiego się dotąd względnie tych RPlitych trzymano. — Oto są te pobudki:

„Doniósł Prezydent (mówi ten dziennik), iż sądzić należy, że Monarchowie Europejscy ścisłą neutralność zachowają między Hiszpanią a jej osadami Amerykań-

skiem. W tym razie, nie wątpimy wcale, iż te osady ustalą wkrótce niepodległość swoją, a postanowienie to Monarchów dowodzi, ile postępowanie Rządu Ziedn: Stanów jest rozsądne w trzymaniu się ścisłej neutralności. Trwając my w tym systemacie, iak Prezydent zaleca, nie tylko roztropnie uczynimy, ale damy jeszcze nowy dowód, ile nas Patryoci obchodzą; bo lubo mocarstwa Europejskie zdają się patrzeć obojętnie na tę walkę wolności z despotyzmem, przecież być może, iżby nie miłym okiem spoglądały na wdanie się trzeciego iakiego mocarstwa, któreby się za Patryotami Amerykańskimi odkazało, choćby też przez publiczne uznanie politycznej ich niepodległości. A potem, każdy widzi, iż w terażniejszym stanie rzeczy Niepodlegli Amerykanie mają wolność dostawiania wszelkich zasiłków w Ziedn: Stanach, wyiawszy zasiłek w wojsku i rzeczach potrzebnych do uzbrojenia się lądowego i morskiego. Bardzoby się zaiste z naszym przywiązaniem do liberalnych zasad zgadzało, gdybyśmy Niepodległym Amerykanom skuteczniejszą pomoc dawali; lecz przeswiadczeni jesteśmy, iż skutki tego byłyby dla nich szkodliwe, a nasze dobro na témby ucierpiało.

Zapewniają, iż P. *Rodney* ieden z Kommissarzy Rządu Zied: Stanów powróciwszy świeżo z prowincyy nad rzeką *la Plata* do zdanej przez siebie względem nich sprawy zafaczył przypisek, w którym dzielnie i wymownie sprawę Patryotów tamtejszych popiera, dowodząc słuszności i użyteczności uznania ich niepodległości; ale ten przypisek nie jest drukiem ogłoszony. Jeżeli P. *Rodney* (mówi ieden z dzienników miasta *Nowego-Yorku*) rzeczywiście za tém obstarie, usprawiedliwił nadzieję przyjaciół, i spełnił życzenia znaczney większości narodu swojego. Człowiek szanujący siebie i współrodaków swoich, zdając sprawę z poselstwa tyle oyczyznę iego obchodzącego, powinien mówić czystym językiem prawdy, i radzić to, co za słuszne i rozsądne poczytnie. Będzie miał P. *Rodney* tę pociechę przynajmniej, iż zdanie iego dozna wsparcia od żyćzeń narodu, którego sposób myślenia przyjazny wolności Ameryki Południowej wykazał się szczególnie po ogłoszeniu doniesień Kommissarzy Rządu naszego.

Pomiędzy projektami do prawa podanymi teraz Kongressowi Zied: Stanów test

także przez wszystkich przyjaciół ludzkości oddawna pożądany. Projekt ten przepisuje Kapitanom okrętowym biorącym ludzi z Europy do Zjed. Stanów, aby się opatrywali w żywność stosowną do ilości branych przez nich ludzi na okręt, i aby tyle ich tylko brali, ile się wygodnie pomieścić może. P. Newton wnoszący ten projekt w Izbie Reprezentantów rzekł: Dwa zdarzenia dowodzą potrzeby prawodawczych w tej mierze środków. Roku 1817 pięć tysięcy Europejczyków wsiadło w Antwerpii i innych portach Niderlandzkich na okręty, w zamiarze przeniesienia się do Ameryki. Cóż więc? Oto podczas żeglugi umarło ich 1000! Jeden z Kapitanów wziął ich 1267 na swój okręt. Wkrótce po wypłynieniu umarło mu 400, a reszta takiego głodu doznała, iż przybywszy do Newcastle byli wycieńczeni na siłach, i wielu umarło. — Podług wniesionego projektu, Kapitanom nie wolno będzie brać na okręt więcej ludzi, iak tylko po dwóch w stosunku do pięciu beczek ładunku.

Dosyć znaczna ilość wojska przysłanego z Anglii do Ameryki przez Jenerała Mac-Gregora wylądnie pospół z Admiralem Niepodległych *Aury*, mającym 15 uzbrojonych okrętków, w Nowey-Grenadzie, skąd Jenerał Hiszpański *Morillo* cofnął swoich w zamiśle użycia ich pożyteczniey przeciw wojsku Wenezuelskiemu, które mu zewsząd dokucza. Są tacy, którzy mniemają, iż Mac-Gregor i *Aury* chcą założyć w Nowey-Grenadzie rząd wolny, ale osobny od innych prowincyi.

Słychać powszechnie, że Niepodlegli Amerykanie zdobyli ważne miasto *Cumana*.

Z wyspy *S. Tomasza* wypłynęła w Grudniu Flotylla kupiecka pod zastłoną wojennego bryga Hollenderskiego. Nazajutrz po wypłynieniu uderzyli na nią dwaj Korsarze Niepodległych Amerykanów. Zdobyli na rzód dwa okręty Hiszpańskie, i wysiedlili na powietrze zbroynego bryga tegoż narodu, a potem opanowali szonera Hollenderskiego *Harmony*, i posłali te zdobycze do wyspy *Margarita*.

Doniesienia księgarskie.

W Księgarniach JPP. Glücksberga i Zawadzkiego znajduje się następujące przez niżej podpisanego w języku niemieckim napisane dziełko oryginalne pod tytułem:

Neue Ansichten in der Bierbranerei und Brantweinbrennerei: Cena złota: pol: 6.

Jan Hoffmann
Prof: Król: Warszawskiego Uniwersytetu.

W Kantorze Gazety, Korrespondenta można dostać Rozmaitości od początku egzemplarzy kompletnych na papierze pocztowym.

Na żądanie przyjaciół ziemiaństwa zawiadamia się, iż oznajmiony dawniey przez Gazety Nro 5ty Prospekt do dzieła pod tytułem: *Zbiór potrzebniejszych środków praktycznych do odbycia iak należy pierwszey czynności główney w gospodarstwie ziemiańskiem, chcąc to gruntownie udoskonalać*, — przez W. S. G. K. P. — rzecz przystosowana do przyszłego rozgraniczenia normalnego — Znajdujący się tenże Prospekt dotąd tylko w Warszawie w sklepie ubogich, teraz znajduje się i w każdym mieście stołecznem Woiewództw. na pocztamtach centralnych, iako to, w Kielcach — w Radomiu — w Kaliszu — w Lublinie — w Płocku — w Siedlcach i w Suwałkach.

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcya Jeneralna Loteryi Królestwa Polskiego.

Gdy według Obwieszczenia na dniu 15 Listopada r. z. do Gazet i Dzienników Woiewódzkich podanego dobra Muchlin w Województwie i Obwodzie Kaliskim leżące na sprzedaż przez 15 loteryą klasyczną są wystawione, przeto Dyrekcya Jeneralna loteryi wzywawszytłkich wierzyteli, którzyby do wyżej wymienionych dóbr iakiegokolwiek pretensye rościli, a nawet wierzyteli hipotecznych, ażeby z takowemi najdaley do dnia ostatniego Kwietnia roku bieżącego 1819 do Dyrekcyi jeneralney loteryi w Warszawie w domu Nro 2406 przy ulicy Nowolipki sytuowanym urzędowanie swe odbywającej zgłosili się; inaczey, każdy niezgłaszający się sam sobie winę przypisze, gdy po terminie wyżej oznaczonym pretensya jego przyięta niebędzie.

w Warszawie d. 15 moa Lutego 1819 r.
Kochanowski.

Straszak.

Do dzisiejszego Nru Gazety naszej dołącza się *Ner VII ROZMAITOŚCI*.

DODATEK